

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIV. št. 3.
Kranj, 20. januarja 1940

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40,- din, polletno 20,- din,
četrtletno 10,- din.

Ob zagrebškem obisku

Živimo v času, ki je poln nemira, poln dušne atmosfere, ki obeta nevihto in vihar nad razdvojenimi, sprtimi in v sovražnih frontah se nahajajočimi evropskimi narodi. Povojni red in ravnotežje sil med državami Evrope, za katera smo tako varljivo mislili, da sta stalna, pa so bile to le goljufive sanje in utopija, sta porušena, in sedaj smo priče trenutkom in dogodkom, ko se porajajo in napovedujejo nove bodoče oblike ureditve in organizacije stare že tolikokrat preoblikovane evropske celine. Na delu so sile, ki z ognjem in mečem rušijo stare in postavljajo nove meje, ki hočejo nakazati konture novih državnih tvorb, katere naj predstavljajo Evropo bodočih decenijev.

Kakšna bo ta Evropa, katere bodo te države, danes ne vemo, ker si dva tabora lastita pravo po zmagoviti vojni zarisati meje teh držav. načrti in cilji obeh taborov pa so — kar edino nam je jasno že danes — tako zelo diametralni.

Jugoslavija ni v vojnem stanju. Vendar zato ni nič čudnega, če je skoro vse naše zanimanje in naša pozornost v tej „živčni vojni“, v tej negotovosti in dražeči napetosti evropskega položaja, ko more majhna iskrica pognati v vojno vso Evropo, koncentrirana le na zunanje-politične dogodke, ter domača, nočanja državna vprašanja v tej zvezi zadobivajo le sekundarni, podrejeni pomen.

Heterogenost elementov našega notranje-političnega državnega življenja pa nam nudi dovolj vzrokov za to, da rešitvi in definitivni konsolidaciji naših domačih notranje-političnih prilik posvetimo primarno, to je glavno in največje ter najskrbnejšo pozornost.

Od kar je geneza našega domačega državnega življenja po zgodovinskem 26. avgustu 1. 1939, ko so se odigrali v naši neposredni bližini na Brdu in na Bledu tako važni dogodki, krenila v čisto drugo smer in je med odločujočimi faktorji države in na najvišjem mestu zmagal duh zdrave, koristne, le moči in ugledu Jugoslavije ter zadovoljstvu njenih, v prijateljstvu in slogi povezanih narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev — služeče avtonomistične misli nad pogubnim, škodljivim, trajni narodni razdor in gospodarsko škodo povzročujočim centralizmom, mora biti naš interes na notranji ureditvi države še tem večji, naše sodelovanje tem aktivnejše in intenzivnejše.

Po tej metamorfozi v našem državnem življenju, ko so padle dvajsetletne ovire centralizma, ki so dušile vsak razvoj narodnega, kulturnega in gospodarskega življenja Hrvatov in Slovencev, ko si bomo v banovini Sloveniji, ki se pripravlja, lahko nemoteno uredili vsa vprašanja kulturnega, gospodarskega in socialnega značaja, je naša dolžnost, da se ves slovenski narod kot celota, pa tudi vse organizacije in poedinci zanimamo in skrbimo za končno ureditev svojega državno-pravnega življenja.

K temu našemu udejstvovanju in interesu za domače, notranje-politične zadeve in razmere nas zadnje čase iz naše prevelike zavezanosti v potek evropskih dogodkov kliče in zoveta na sveta domača tla dva velepomembna dogodka.

Ali nam ni za Novo leto naš iskreno ljubljeno voditelj g. dr. Korošec, ki se tako redko kdaj oglasi v javnosti, izrekel kot voščilo ob prelomu dveh desetletij naravnost zgodovinsko važne besede in nam v svoji državniški modrosti, izkušnosti ter informiranosti podal temeljne smernice našega bodočega notranje-političnega dela, opozoril nas je na nevarnosti, proti katerim se moramo boriti, z besedami: „Tri stvari so, ki mi delajo skrb za nastopajoče leto: To so komunisti, svobodni zidarji in tužci. Qui capere potest, capiat!“

Mar se ne bomo držali besed našega prvega državnika, predsednika senata, g. dr. Korošca, kateri je s svojo modrostjo in državniško sposobnostjo pridobil za svoj državno politični koncept, ki mu je najvišji namen le blagor celokupne Jugoslavije in ne posameznega

Dva svetova

Leto 1939 bo ostalo eno najvažnejših let v zgodovini Evrope, zlasti pa v zgodovini Slovanov. Trenja in borbenost med različnimi miselnostmi in političnimi ter socialnimi sistemi, ki dele evropski vzhod in zapad in streme po gospodarski, politični in duhovni nadvladi v Evropi in na svetu sploh, so dospela v stadij končne odločitve in obračuna.

Filozofi 20. stoletja so že davno napovedovali propad zapada (primerjaj: Spengler „Der Untergang des Abendlandes“), kateremu se Evropa bliža z neizbežno nujnostjo. Evropsko civilizacijo, ki je nastala skozi stoletja, naj bi po njenem zatonu nadomestil nek drug red. Res je, da sta evropska civilizacija in kultura danes, kot kažejo zelo vidni znaki v hudi krizi, saj če sodimo po dogodkih, ki so se zadnje mesce v Evropi dogodili in jih analiziramo v vseh potankostih, ki mejijo na najbolj barbarske metode preganjanja in uničenja sovražnika, potem bi res skoro lahko rekli, da evropska civilizacija in kultura nista več vredni te oznake, tega naslova.

Upoštevat pa moramo dejstvo, da so prepad Evrope prerokovali ljudje, ki pri tem niso vzeli v obzir in v poštev mogočnega duha krščanstva, ki prekvaša narode, družine in posameznika s svojim resnično odrešujočim naukom in blagovestjo Kristusovega evangelija, ki s svojo sladko besedo obsega vsa polja nemirnega udejstvovanja človekovega duha.

Zato lahko upamo in smemo pričakovati, da bo evropska kultura in civilizacija ostala tudi v bodočih desetletjih, rešena pa bo in bo uspevala edinole tam, kjer bo pod uplivom in blagodejno rastjo krščanstva. Kjer pa tega ne bo, bo v resnici zavladal poganski barbarizem, ki bo spremenil sedanje lice Evrope.

Čeprav upošteevamo srednjo pot razvoja in verujemo v sedanjo krščansko Evropo, pa ne moremo prezreti dogodkov zadnjih mesecev, ki utegnejo imeti in roditi dalekosežne posledice za dolga desetletja, tako za Slovane, kot za vso Evropo. Ze skozi stoletja visi nad Evropo problem, ki pa danes ni nič bližje rešitvi, kolikor koli prej, to je: problem duhovnega sodelovanja in medsebojnega kulturnega oplojevanja med evropskim vzhodom in zapadom.

Vseh dvajset let po vojni smo pričla gigantskemu poizkusu, ki mu sto milijonski ruski narod služi kot poizkusno sredstvo. Zunanje oblike življenja ruskega človeka so se v zadnjih desetletjih v marsičem spremenile, spremenili so se tudi njegovi pogledi na življenjska dogajanja, toda bistvo naroda, njegov zna-

dela, naroda ali pokrajine, — najvišje odločujoče kroge, voditelje in zastopnike srbskega naroda in bo kot dober, izkušen učitelj stal ob strani voditeljem hrvaškega naroda, ko bodo urejevali svojo banovino in se akomodirali nalogam in delu ter potrebam celokupnega našega državnega življenja.

Če se naš voditelj počuti dovolj močnega in mladega, da nosi težko breme državniškega dela in odgovornosti, mar se ne bomo potrudili tudi mi, da bomo vredni njegovih žrtev, da uredimo njemu tako drago in ljubljeno Slovenijo v naš pravi, skrbno zgrajeni dom.

Drugi dogodek, ki prvega še močno prekaša po svoji politični pomembnosti in zgodovinski važnosti, pa je obisk knežjega para v Zagrebu. V svetovnem časopisju, v prestolnicah nam naklonjenih in indiferentnih držav je odjeknil ta obisk kot dogodek prvega reda, kot evropska senzacija, čeprav snovi za senzacije v teh časih ne manjka.

Ali ni obisk Nj. Vis. kneza Pavla in Nj. Vis. kneginje Olge v prestolnici hrvaške banovine v ponosnem Zagrebu v teh nevarnih časih, ko skriti neprijatelji preže in čakajo na našo neslogo, na razdor in neednost, najbolj odločna afirmacija in manifestacija nedavno sklenjenega sporazuma med Srbi in Hr-

čaj in njegova duša sta ostala tudi v teh desetletjih globokih zunanjih sprememb v celoti nedotaknjena. Kajti značaj naroda in njegovo notranje doživljanje je plod tisočletij in se v dobi enega rodu ne da spremeniti. V dušah in srcih ruskega delavca v moskovskih predmestjih, ali v Magnetogorsku in Dnjeprprostru še vedno živi nekdanji ruski mužik s svojo široko dušo, v kolhozih in kmečkih kolektivih živi ta ruska duša še naprej, da bo po prestani preizkušnji mogla nekoč izpolniti svoje poslanstvo.

Kategorično pa moramo seveda poudariti, da prave Rusije in vstajenje ruskega naroda ne bo, dokler bo moral trpeti sedanje suženjstvo komunizma v vseh njegovih strahotah, ki je hujše od suženjstva starega veka.

Pravijo, da smo mi Slovani v srednji Evropi zgubili marsikaj od tistih bistvenih lastnosti in tistih slovanskih prvin, ki so ruskega narodu ostale še danes neokrnjene. Naloga srednjeevropskih Slovanov bo posredovati med vzhodom in zapadom.

Evropskemu zapadnjaku je ruski človek nerešljiva uganka. Oblast in sila sta zapadnjaku vrhovni načeli, pojem pravice si kroji po svojem lastnem okusu in po potrebah časa. V svojem stremljenju po oblasti je zapadni človek stopnjeval organizacijo družbe in države. Postal je mrzel računar, ki pregleduje samo še postavke dobička in izgube. V svoji ozkosrčnosti se omejuje bolj na stvarne koristi, vrednote duše pa so mu v veliki meri brezpomembne. Imetje, premoženje, denar so cilji zapadnjaka, kajti z bogastvom je vezana oblast in ta mu je vrhovni smisel življenja. Neki filozof je dejal: Zapad je dal človeštvu najbolj profinjene oblike tehnike, državnosti in civilizacije, oropal pa mu je dušo. In naloga evropskega vzhoda je, da temu zapadu vrne zopet dušo.

Drugačen je ruski človek. Nežmerne ravni ne so oblikovale njegov značaj tako, da je širokogruden. Uverjen je, da življenje vodijo višje sile. Človeku je treba samo sodelovati, kot mu narekuje njegova narava in njegova notranjost. V pozemskih dobrinah ne vidi zmisla življenja, oblast priznava le kot potrebno zlo v človeški skupnosti in pa cilj njegovih stremiljenj. Lastna mu je skromnost, ne žuti potrebe po nadvladi svojega bližnjega. Ker je mehak in skromen, se je komunizmu posrečilo, da je s peščico zavladal nad ogromnim ruskim narodom. Zato pa kot danes vi-

vati, afirmacija naše državne skupnosti, povezanosti in edinstvi ter znak moči države na znotraj in na zunaj.

Ali ni veličastni, a obenem pristrčni sprejem knežjega para v Zagrebu s strani voditelja Hrvatov g. dr. Mačka in njegovih sodelavcev, kot s strani hrvaškega ljudstva zapečatil trajno prijateljstvo in zvezo vseh treh jugoslovanskih narodov v močni, nedeljivi Jugoslaviji pod vladarskim žezlom Karadžorževićev.

Knez namestnik Pavle, ki je s svojo dalekovidno in državniško modrostjo ustvaril in odobril sporazum med Srbi in Hrvati, je s svojim obiskom v Zagrebu, na katerem leži poudarek odločne in globoke državniške in diplomatske geste in s svojim pristrčnim, ljubeznim nastopom osvojil srca hrvaškega naroda. V svetovnem časopisju, v prestolnicah nam naklonjenih in indiferentnih držav je odjeknil ta obisk kot dogodek prvega reda, kot evropska senzacija, čeprav snovi za senzacije v teh časih ne manjka.

S svojim obiskom v Zagrebu, katerega ugodnih posledic še ne moremo preocentiti v celoti, je knez namestnik Pavle mnogo doprinesel h konsolidaciji, ureditvi in pomirjenju našega notranje-političnega življenja v korist vse države, zato smo mu tudi Slovenci globoko hvaležni.

dimo, ruski vojak ni bojevit, ni napadalen, stori le, kar mora storiti.

Iz teh dobrih lastnosti ruskega naroda je vzrasel smisel za idejo ljubezni, ki daje človeškemu življenju šele pravo vsebino. Zato bo tudi zapad rešen in preroben tedaj, ko bo dejavna ljubezen sposobna zgladiti nasprotja tako med posamezniki, kot med poedinimi skupinami, pa najsi bodo te skupine narodi ali države. In v tem oziru bo morda nekoč vzhod zapadu učitelj, posredovalec in vodnik.

Politični zakoni

Novi volilni zakon je v ministrskem svetu dovršen in je bil njegov tekst v nekaterih časopisih že objavljen. Dokler ni podpisan in objavljen, je še prezgodaj o njem govoriti. Zakon predvideva tajno glasovanje in bo tako omogočal volilcem, da svojo voljo svobodno izpovedo. Tendence zakonodavca je bila, da se favorizirajo velike stranke in njihove koalicije, zato je v zakon vnešena odredba o državnih listah, katere morejo postavljati samo velike koalicije. Okrožne liste morejo postavljati tudi manjše stranke, ne pa poedinci, ki bi hoteli kandidirati samo v posameznem okraju.

Novi zakon vsekakor znači velik napredek z ozirom na dosedanje volilne zakone in če bo — v kar nimamo vzroka dvomiti — tudi pri izvajanju volitev, odnosno pri postavljanju list, vladal duh demokracije in tolerantnosti, bodo bodoče volitve pokazale pravo voljo volilcev v državi.

Glavno vprašanje, katero bo moral rešiti bodoči parlament od odobritev preureditve države, odnosno odobritev do sedaj izvršenega dela. Ustavotvorna skupščina bi se sestala šele kasneje, verjetno po nastopu kraljeve polnoletnosti in bi se tedaj končno uzakonila preureditev države in definitivno ustvarila državna ustava.

Kot poroča dnevno časopisje, so na vrsti sedaj tudi ostali politični zakoni: o zborovanjih in o tisku. Z izdajo teh zakonov bo vlada rešila eno izmed onih točk svojega programa, katerega je podala ob prevzemu državne oblasti. To je obenem tudi dokaz, da ima vlada namen in moč, da državo končno privede v normalne razmere in ustvari ugodne pogoje za njeno konsolidacijo.

Važen delavski shod

ZZD v Kranju ima v nedeljo, dne 21. januarja 1940 ob 9. uri dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju velik shod, na katerem bodo zastopniki centrale in domači voditelji delavstvu obrazložili obstoječe stanje.

Delavci, bodite složni, zavedajte se svojega položaja, v nedeljo pa se zberite vsi na našem shodu!

Odbor.

Ves kranjski okraj vabimo na

SHOD

ministra dr. Kreka v ponedeljek 29. jan. ob poli 11. uri v Ljudski dom.

Za Kranj bo shod v soboto 27. jan. ob poli 20. uri. ODBOR.

BELEŽKE

Iz urada. Splošna debata med uradničtvom o političnem položaju. Mlad uradnik, ki se večkrat zelo odlikuje po svoji duhovitosti in ki je šele pred kratkim kot primorski Slovenec dobil naše državljanstvo, v svoji nadutosti in neizobraženosti pravi: „Najprej je treba popolnoma iztrebiti iz našega naroda klerikalizem, potem bo šele pravo blagostanje za nas Slovence. Ko bo to storjeno, potem pa naj pride magari Rusija, saj je edino ona še ostala Slovanska.“ Pripominjamo, da mladi gospod pozdravlja z „zdravo“, da mu reže slovenski narod kruh, ki je gotovo slajši kot je bil tisti kruh, ki mu ga je rezal tuji gospod, kateremu je služil kot hlapec, samo, da je blatil naše ljudi.

Državni uradi, vprašanje skupnega posloplja

Prav umestno je, da ste v zadnji številki Vašega lista načeli to vprašanje, ki je gotovo pereče. Če so uradi raztreseni po vsem mestu, to bi še ne bilo nazadnje tako hudo, saj to lahko zasledujemo po vseh mestih, drugo vprašanje so prostori sami, ki večini uradov nikakor ne odgovarjajo. Vprašanje skupnega posloplja ni novo, o tem se je že kmalu po vojni razmišljalo, ni pa bilo nikogar, ki bi to misel izvedel. Razlogi so bili različni in pri tem ne najzadnji privatni interesi.

Ko se je Pokojninski zavod odločil, da gradi v našem mestu veliko posloplje, se je razmotrivalo tudi vprašanje, ali naj ne bi bilo to skupno uradno posloplje. Uprava Pokojninskega zavoda ne bi imela ničesar proti temu, stavila pa je kot prvi pogoj, da ji občina garantira šestodstotno obrestovanje investicij in z gradnjo v zvezi seveda, da se bodo uradi tudi nastanili v novi zgradbi, ki bo za nje prikrojena. To bi bila za občino pretežka obveza z ozirom na hitro spreminjajoče se prilike, po drugi strani pa je upoštevati, da so uradi podrejeni raznim ministrstvom in je zelo težko, če ne nemogoče, dobiti od njih, če že ne obvezni, pa vsaj principielni pristanek, da bi se vselili vsi v eno posloplje. Vemo s kakimi težavami se je borila občina Radovljica, predno je spravila v posloplje par

uradov. Pa tudi Radovljica se brčkone ne bi spustila v to, če ne bi bila obstajala nevarnost, da se uradi, ki so zanjo življenjskega interesa, preselijo na Jesenice. Posloplje v Radovljici je gradila Mestna hranilnica, ker občina sama brčkone tega ne bi zmogla in je na ta način indirektno podprla in nudila pomoč občini. Morda se bo tudi kranjska Mestna hranilnica, ki je gotovo močnejša in bolj podprta, prej ali slej odločila, da zgradi tako javno posloplje, če ji bodo enkrat rezerve dopuščale, oziroma se denarni trg umiri. S tem bi se gotovo lepo oddolžila napram svoji občini, ki ji nudi za vse njene obveze popolno jamstvo z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Morda naj bi člani uprave malo razmišljali o tem, kako bi sledili zgledu radovljiške hranilnice in se na ta način vsaj malo oddolžili kranjski občini za veliko jamstvo, ki lahko nastane za občino težko breme. To bi bila najhitrejša rešitev tega važnega vprašanja, ker našo občino gotovo teže še važnejša vprašanja, kot je prednje, predvsem modernizacija trga in ulic, moderna tržnica in še kaj. Danes sicer ni najugodnejši čas, prav pa je, da se o tem že sedaj razgovarja, in ko pride ugodnejši čas se najboljša misel izvede.

Oj predpust, ti čas presneti!

Resne in vesele meditacije

Ples za plesom se vrti, je nedavno zapisal neki kranjski dopisnik. Mož je povedal resnico, čeprav je on nameraval s svojo notico napraviti nekaj reklame za ples, ki so se vršili tiste dni. Letošnji predpust je sicer kratek, kljub temu pa zelo vesel. Iz apatične otopenosti in nerazumljive preplašenosti zadnjih štirih mesecev preteklega leta, smo se enkrat prebudili v vrtincu razposajenega in prešernega veseljačenja, s katerim hočemo pregnati vso tugo in skrb.

Zelo odvisno delo bi bilo naštevaje privede, ki so se že vršile, ali ki se bodo še vršile. Ne glede na čas, v katerem smo in živimo, bi bilo zelo umestno, da razna društva in to brez izjeme, odpravijo način pridobivanja dohodkov z raznimi plesnimi prireditvami.

Med temi društvi so nekatera celo eminentno kulturnega značaja, vsaj prisvajajo si ga — ter je žalostno dejstvo, da mora kultura zbrati sredstva za svoj obstanek in napredek ter razvoj iz takih prireditev, ki nimajo s širjenjem kulture nobene zveze marveč se na teh prireditvah sprosti najslabši instinkti človeške narave, med katerimi je eno največjih in najpogubnejših splošno, takorekoč ob taki priliki vsiljeno in obvezno pijančevanje.

In če kdo misli, da se takozvane „elitne“ prireditve — v katerem smislu so elitne, ne razumemo, morda zato, če se čim več izobraženih ljudi po živinsko napije, da se to popivanje naslednji dan nadaljuje v kaki okolški gostilni in tudi prireditelji plesa z buteljkami v žepih, z nekaterimi častnimi damami pridejo na svoj račun in v alkoholno ekstazo — kaj boljše od plesov v zakotnih gostilnah, kaj bolj vzgojne in dostojne, se precej hudo moti, kajti tudi elitne prireditve so čisto navadno veseljačenje brez kake višje stopnje, čeprav se teh plesov udeležujejo ljudje iz imovitejših krogov in bolj „izobraženih“ družin.

Dejstvo, da take plesne morda prirejajo akademiki, da se vabila tiskajo na „elitnem“ pergamentnem papirju, še ne spremeni na stvari, da ne bi prišlo na prireditvi do incidenta — kot je bil to slučaj pred dvema letoma — da ne bi bilo pijanhi kreatur, ki še naslednji dan po raznih gostilniških lokalih nadlegujejo mirne in trezne ljudi, da ne bi bilo popivanja, surovosti, prekljanja in dokazov srčne nekulture, da ne rečemo podivjanosti. Vzrok tem slabim in kvarnim pojavom je v tem, ker se tudi na „elitne“ plesne vabijo ljudje najnižje moralne kvalifikacije, ki spadajo na „gmajno“ in ne v družbo dostojnih in izobraženih ljudi.

Tak elitni ples je sicer navadno za mlada dekleta velika iluzija, vsaka si želi, da bi bila povabljena, mamice so v skrbeh za svoje hčerke, kako bodo oblečene, da se bodoogle kosati z drugimi „lepticami“, vse pričakuje v nekem vzvišenem hrepenenju sladkih trenutkov na takem elitnem plesu, pozne-

je pa sledi razočaranje in slaba volja, kajti tudi elitni ples je kot vsak drug ples, navadno „krokarija“ in veseljačenje.

Obsojati pa je v tej zvezi dvoje dejstev: Prvič, da si taka kulturna društva kot so akademski — saj vemo, da so akademiki zelo ponosni ljudje — pridobivajo sredstva za svoje životarjenje s plesom in veselicami, drugič pa nerazsodnost ljudi, ki nasedajo takim „elitnim“ vabilom misleč, kakšna čast jih doleti če smejo plesati na „elitnem“ plesu.

Mnenja smo, da vse te opisane kvarne pojave še v tem večji meri lahko raztegnemo na vse ostale plesne prireditve, ki so pozorišče še hujše podivjanosti ter raznih incidentov. Zato bi pristojna oblast storila veliko uslugo tistim ljudem, ki so ljubitelji dostojnih prireditev in dostojnega veselja, če bi prej premislila, komu se izda dovoljenje za plesne prireditve in gledala, kako te prireditve potekajo. Referent, ki podpisuje tako dovoljenje, se morda niti ne zaveda, kolko prilike za najbolj razbrzdano veseljačenje je s tem dovolil.

Kolika je moralna in materialna škoda za ves narod, ko mladina — dekleta celo od 14 let naprej — pohaja na veselice in na ples po raznih gostilnah, kjer vsako nedeljo in ponedeljek poje in hrešči harmonika od jutra do večera, kjer mladi ljudje zgubljajo vsak smisel za poštenost, za redno in mirno delo, kjer upravljajo težko prislužene in krvavo pristradane dinarje za kratek hip mamljivo veselja. Tudi po gostilnah bi v tem pogledu bilo treba napraviti temeljito revizijo.

Prosvetna in kulturna društva pa pogrešajo delavcev in ljudi, ki bi razumeli duh časa in jim ne bi bilo veseljačenje najvišji smoter življenja.

Se prav posebno pa stopijo vsi ti naštihi momenti v ospredje, če se zavedamo, v kakšnem času živimo, ko vihra okrog nas vojni ples in vojna nevarnost, ko Evropo pretresajo najhujši krči in konflikti, ko se odpirajo nova bojišča kot krvave rane na telesu evropskih narodov in se dim dviga nad požganimi in porušeni kraji ter krik ranjenec, revežev in bednih pretresa ozračje.

Prav nič še ne vemo, če homo res obvarovani vojne vihre in če smemo biti tako veseli in razposajeni. Danes ali jutri smo lahko tudi pri nas v vojni in stiski, kamor bi nas itak radi potegnili. Ali bomo tedaj še tudi plesali. Ali je narod, ki mu je veseljačenje najvišji smoter življenja, še sposoben za boj? Po drugih državah, ki so tudi nevarne, so zabave prepovedane, zato naj tudi pri nas oblasti napravijo konec temu norenju.

Krakovidnost in greh pa je, da take prireditve aranžirajo celo ljudje, ki bodo nekoč hoteli biti vodniki in učitelji naroda, ki se bodo, ali pa se že prištevajo med akademsko izobražene kroge.

Cene in mezde

Ko je pred dobrimi štirimi meseci izbruhnila vojna in je bilo postavljeno zlasti ono najbolj težko vprašanje, če bo mogoče naši državi ohraniti nevtralnost, so se ljudje v spominu na izkušnje svetovne vojne tudi spraševali, če bo mogoče obvarovati tudi denar pred razvrednotenjem. Takrat se je videlo, da tiči mnogim strah pred inflacijo še v košter. Ti ljudje so bili prepričani, da bodo ce-

ne morale rasti in zato so začeli nakupovati kar na debelo, kar jim je bilo prišlo pod roke. Ni bilo tako le pri nas, temveč povsod na svetu in na vseh svetovnih trgih so začele cene rasti. Zlasti so poskočile cene živil in surovin. Nato je sicer prišlo izteženje, ljudje so spoznali, da je bilo kupičenje blaga brezmi-selno, cene so tudi padle, vendar ne v tej meri, kakor so narastle.

Posledica tega je bila, da je nastala draginja. Ta pa je razgrnila novo vprašanje, vprašanje zvišanje mezd. Pri nas je bilo to vprašanje še posebno pereče, ker so bile mezde večinoma nizke, zlasti pa nizke tudi plače državnih nameščenec. Večje mezde in večje plače pa povzročajo večje izdatke podjetij in države, kar ima za posledico višjo ceno izdelkov in višje davke. S tem se draginja znova povečuje, vrednost denarja, pa pada. Če pa pada vrednost denarja, potem postaja iluzorično tudi zvišanje mezd. Zato je treba rešiti vprašanje zvišanje mezd tako, da ne bo padla tudi vrednost denarja, da ne bo inflacija edino sredstvo za kritje novih izdatkov.

Inflacija, ki je zlo za vse prebivalstvo, se mora preprečiti na vsak način in tega se je treba zavedati tudi pri določevanju novih mezd. Zato je treba predvsem poskusiti, če ni mogoče življenja poceniti, ker bi se v tem primeru mogel položaj nameščenec zboljšati tudi pri nespremenjenih plačah. Ni mogoče tajiti, da bi se moglo to v znatni meri tudi doseči.

Glavni del izdatkov nameščenec gre za živila. Ta so pri nas nedvomno predraga, saj moramo za mnoga plačevati višjo ceno, kakor pa je na svetovnih trgih. Tudi indeksne številke Narodne banke dokazujejo, da so se pri nas živila preveč podražila. Tako so se zvišale indeksne številke industrijskih proizvodov od septembra na november za 6 od-

stotkov, razstinskih proizvodov pa za 13,5 odstotka, živilskih pa 139%, torej za več ko še enkrat toliko. Ta podražitev je vsakakor prevelika in zato je bila osnovna napaka, da so se ravno agrarni proizvodi izvzeli iz protidraginjske uredbe. Dražja živila absolutno opravičujejo zvišanje mezd in če se nič ne stori za pocenitev živil, potem se mora vrednost denarja zmanjšati.

Zavedati pa se je seveda tudi treba, da vojna in obramba nevtralnosti ter napeti zunanje-politični dogodki zahtevajo od države in slehernega državljana razne žrtve, da so zaradi tega tudi gospodarske možnosti manjše in da zato ni mogoče preprečiti, da se ne bi življenje za vse nekoliko poslabšalo. Toda gre za to, da je to poslabšanje čim manjše in da se ljudem pomaga kljub težkim časom.

Ne sme se pa pozabiti tudi na to, da ovirajo zboljšanje gospodarskega življenja vsi oni, ki na katerikoli način preprečujejo, ali ovirajo kroženje denarja. Zato je treba nagradjevati one, ki z novimi investicijami ustvarjajo nove možnosti zaslužka, pritisniti pa je treba one, ki nalagajo denar v mrtve stvari, ali ki zadržujejo njegovo kroženje.

Cene in mezde določajo tudi vrednost denarja in slabo je rešeno vprašanje cen in mezd, če se iz te rešitve rodi inflacija. Vprašanje cen in mezd se mora zato rešiti brez vsake inflacije! (Po „Trg. listu“.)

III. izlet gorenjskih smučarjev v Trziču

Splošna določila za vse udeležence, ki se bodo udeležili III. izleta gorenjskih smučarjev v dneh od 26. — 28. jan. v Trziču.

Za tekmovalce in člane GZSP:

1.) Udeležba na izletu je dovoljena vsem tekmovalcem verificiranim pri JZSS kakor tudi neverificiranim.

2.) Člani GZSP morajo poslati na izlet najmanj 5 — 10 tekmovalcev.

3.) Člani GZSP se naprošajo, da v izogib neprijetnim posledicam, poravnajo najkasneje do 20. t. m. članarino za leto 1939-40.

4.) Vsak tekmovalec se mora ob prihodu v Trzič brezpogojno javiti v izletni pisarni (mestni dom), kjer bo prejel nakazno za brezplačno prenočišče in ceneno hrano (dnevno din 25.— in sicer bo obsegala hrana: zajtrk: kava, kruh surovo maslo; kosilo: juha, krompir, pečenka, še ena pr kuha, kompot ali močnat; jed; večerja bo obsegala dve različni jedi).

5.) Glede finančne podpore se poziva vse člane GZSP, da izpolnijo rubriko na tiskovini, ki jim bo te dneve dostavljena. Na podlagi tega bo GZSP skušal kriti del voznine in drugih stroškov, razume se ako bo na razpolago tozadevni denar. (Upoštevali se bodo v prvi vrsti samo one prošnje članov, ki bodo do 20. t. m. poravnali članarino.

6.) Vsi tekmovalci, ki bodo nastopili 27. januarja, morajo biti v Trziču najkasneje ob boto t. j. 27. januarja ob 7.30 uri zjutraj, ostali pa 28. januarja, t. j. v nedeljo ob 7.30 uri zjutraj. (Zveze vlakov iz vseh strani v Trzič so ugodne in naj se tozadevno vodstvo klubov in društev pravočasno informira na njihovi postaji.

7.) Udeležba vseh tekmovalcev, ki se bodo nahajali v Trziču v soboto 27. januarja je pri bakladi obvezna.

8.) Zbor vseh tekmovalcev in zastopnikov klubov in društev za baklado je določen za 18.30 uro in sicer pred pošto v Trziču.

9.) Vrstni red klubov in društev pri bakladi je določen po abecednem redu.

10.) Klubi in društva, ki imajo lastno klubsko zastavo ali prapor, se naprošajo, da prinesejo istega seboj v Trzič.

11.) Klubi in društva se naprošajo, da prinesejo seboj v svrhu efektnejše povorke, table s klubskimi oziroma napisom njihovega društva (velikost: 800 do 900 x 25 do 30 mm.

12.) Tekmovalci se opozarjajo na vzorno disciplino in točnost pri posameznih nastopih. Opozarjajo se, da se bodo vsa tekmovalna priredila točno ob določeni uri.

13.) Člani podzveze se naprošajo, da pošljejo na izlet vsaj enega njihovega zastopnika.

14.) Nabava izletnega znaka, ki je zelo okusno izdelan, je za vse tekmovalce, funkcionarje sodnike, društvene zastopnike obvezna.

15.) Funkcionarji, sodniki in ostali, ki spadajo in so določeni k organizaciji izleta, se morajo pred nastopom njih funkcije, javiti v izletni pisarni, kjer bodo prejeli vsa potrebna navodila za svoje funkcije ter informacije za prehrano in stanovanje. Sodniki, ki so določeni v sodniški zbor, prejmejo še pismena obvestila.

16.) Rediteljski, stanovanjski in prehranjevalni odsek so podrejeni vodstvu organizacije izleta in bodo za izvrševanje njih delokroga prejeli posebna navodila.

17.) Glede polovične vožnje bodo klubi in društva pravočasno obveščeni potom dnevnega časopisja in radia, ter se bodo tozadevna potrdila o udeležbi potrjevala v izletni pisarni.

Za ostale udeležence:

1.) Cene v dnevih izleta so maksimalne za vse in znaša dnevni penzion din 40.—

2.) Glede stanovanj naj se udeleženci pravočasno obrnejo naravnost na stanovanjski odsek SK Trzič. Opozarja se, da mora vsak udeleženec glede stanovanja predhodno zglasiti v izletni pisarni, kjer mu bo določeno prenočišče. Prenočišče plača vsak v izletni pisarni proti posebni izkaznici.

3.) Za zastopnike in vabljenе goste, kakor pokroviteljstvo, častno predsedstvo, so rezervirani prostori v hotelu „Pošta“.

4.) Udeleženci 3. izleta se naprošajo, da se v vsakem pogledu podrede odredbam in navodilom rediteljev in funkcionarjem vodstva izleta.

5.) Podzveza odklanja odgovornost morebitne nezgode, ali materialne izgube pri prireditvah.

6.) Glasom sporazuma z vojaško upravo v Trziču je dovoljeno fotografiranje le sledečim: Smolej Adolf fotograf v Trziču, Nadižar Jančko, fotograf v Trziču in dr. Elbertu, gđč. Klaverin, g. Glanzmannu s filmsko aparaturo. Navedeni se opozarjajo, da si preskrbijo tozadevne legitimacije. Vsem drugim je vsako fotografiranje prepovedano ter bo za strogo izvajanje te zabrane skrbela vojaška oblast v Trziču.

7.) Glede polovične vožnje homo vso javnost pravočasno obvestili potom dnevnega časopisja in radia.

8.) Udeleženci se opozarjajo, ako bi se hoteli udeležiti izleta v skupinah in sicer z avtobusi, naj se za tozadevne informacije obrnejo naravnost na športni klub „Trzič“ v Trziču.

9.) Vodstvo izleta bo od 26. januarja dalje v Trziču in sicer v hotelu „Lončar“. Do 25. januarja se dobijo vse informacije in se je glede teh obračati na prireditveni odsek GZSP Jesenice-Fuzine, Gorenjsko.

10.) Nastopne liste, kakor liste z izidi tekem bodo vsem udeležencem na razpolago v izletni pisarni, brezplačno.

11.) Prireditveni lokal in izletna pisarna se bo za dneve izleta nahajala v mestnem domu v Trziču in bo uradovala od 26. do 29. januarja 1940 vsak dan od 7. do 12. ure in od 15. do 20. ure.

12.) Izletni znaki se bodo od 16. t. m. dalje dobili pri „Tujskoprometni zvezi“ v Ljubljani, GZSP-u na Jesenicah in SK Trziču.

Skakalne tekme se vršijo na skakalnici Fantovskega odseka v Trziču, katero je navedeni odsek iz prijaznosti odstopil za dneve izleta SK Trziču.

Jesenice, dne 7. januarja 1940.

Prireditveni odsek GZSP.

I. smuški dan Fantovskega odseka v Tržiču

Agilni Fantovski odsek v Tržiču pripravlja za nedeljo 21. t. m. pod pokroviteljstvom g. banskega svetnika in župana Janeza Majeršiča svoj I. smuški dan.

To bo torej prvi praznik naših fantov — smučarjev, kateri bodo javnosti pokazali, da se udeležujejo tudi v belem športu in si urijo telo in duha. Na belih poljanah prav v bližnji okolici Tržiča se bo naša mladina — člani, mladi in naraščajniki — viteško borila med seboj in pokazala, da tudi naši fantje tudi v smuškem športu lahko stopijo med druge vrste.

Ob poli desetih dopoldne bodo tekme v kombiniranem smuku in teku za člane in mladce. Proga bo potekala ob vznožju Kockovnice. Start bo vrh „Novine“, nato bo proga izpeljana preko sveta „Za Farovžem“ čez „Planino“, župnijski travnik s ciljem na letnem telovadišču „Za Virjem“.

Tudi naraščajniki nečesto zaostajati in bodo ob četrti na dvanajst pokazali, da je tudi sanjanje lep šport in da zahteva tudi od najmanjšega celega fanta, ako hoče doseči u-

speh. Sankaška proga bo „Za Farovžem“. Glavna točka dneva pa bo težko pričakovana blagoslovitev in otvoritev odsekovne nove smuške skakalnice. Fantovski odsek je predlansko leto vzel v svoj program zgraditev smuške skakalnice. Od mestne občine je dobil v najem primeren svet pri cerkvi sv. Jožefa. Začel je z deli in z velikimi žrtvami že lansko leto skakalnico, v kolikor je bilo mogoče dovršiti. Žal pa so lanske vremenske prilike otvoritev preprečile. Letos pa imamo dovolj snega. V nedeljo bo zaželeni dan, ko bo skakalnica ob 2 uri popoldne blagoslovljena in otvorjena. Člani in mladi bodo nato pokazali, da že znajo tudi skakati. Pomerili se bodo za naslov odsekovnega prvaka v skokih. Po tekmah bodo propagandni skoki članov drugih Fantovskih odsekov, od katerih najboljše prejme darilo.

Vse naše prijatelje in smučarje, posebno pa skakalce drugih odsekov vabimo, da ta dan prihite v Tržič in podpro delo naših fantov smučarjev.

Bog živi! Smuk!

Ali bo res marca mesca konec šolskega pouka?

Vse od tistega časa dalje, ko se je lani mesca septembra pričela vojna v Evropi, so pri nas plačani agenti širili med ljudstvo najgorostasnejše vesti. Na podlagi teh govoric, ki so se raznašale po javnosti in katerim so ljudje tako radi in tako bedasto verjeli, je seveda med narodom nastala neka vojna psihosa, ki je bila nevarna vsemu domačemu gospodarskemu in političnemu življenju. Ti agenti prišepetali so govorili ljudstvu, da bo sovražnik vsak čas pri nas, da je vsega konec, da se ne izplača več delati, da bodo „štemplali“ denar, da bo kmalu zmanjkalo prehrane, da bodo tovarne ustavile delo in vse podobne izmišljotine. Ljudstvo zbegano od takih vesti, deloma pa vsled dnevnih novic je seveda tem hujšakem verjelo in raznašalo z vso naslodo take govorice naprej. Ugotovilo se je, da je bila kuhinja za te novice v Ljubljani in se je izkazalo, da izobraženi ljudje pravtako nasledajo najbolj bedastim vestem, kot preprost narod.

Zadnje dni se raznaša od ust do ust zopet

taka bedasta izmišljotina, za katero še ne vemo, ali se je skuhala v Kranju, ali kje drugje. Ljudje namreč kar pozitivno vedo povedati, da bo letos že marca mesca konec šolskega pouka, ker bo potem vojna in bodo šole zasedene po vojaštvu. To je zopet ena izmed onih izmišljotin, kakršnih smo v teku zadnjih mesecev čuli nešteto, a se še nobena ni uresničila. Ljudje, babjevni kot so, pa zopet verjamejo in raznašajo to bedasto in zlobno novico.

Izjaviti moramo, da ne šolskim in ne drugim oblastem ni prav ničesar znanega o tem, da tega ne vedo ne v Beogradu, ne v Ljubljani in ne nikjer drugje, kot le v Kranju zlobni izmišljevalci takih in podobnih vesti, katere so se izmišlili poletu, ko jim vse druge laži niso uspeli. Treba pa bi bilo v interesu javnega reda in miru, da se take nevarne in zlobne ljudi poišče in da se jim da okusiti vso oostrost zakona, da bo enkrat konec beganja ljudstva. Čudno je res, da ljudje rajši verjamejo še tako naivnim bajkam, kot pa jasnim vidnim dejstvom.

O pomenu strelskih družin

Strelske družine. O pomenu, namenu strelskih družin in drugih strelskih zadevah, nam je od strani strokovnjaka obljubljen za našo jubilejno številko daljše poročilo, na kar cenjene čitatelje in interese že danes opozarjamo. Za danes omenjamo le to, da je tukajšnja strelska družina še vedno vodilna v ljubljanskem strelskem okrožju ter da je ta družina izstrelila v pretečenem letu nad 9000 nabojev ter priredila kar dve večji tekmaji, katerih so se udeležili tudi najboljši strelci-tekmovalci tako iz Ljubljane kakor od drugod, pri katerih so bila razdeljena zelo lepa darila. Posebno moramo omeniti, da so dari-

la prispevali predvsem tovarnarji gg. Horak, Božič, Prah in drugi, brez katerih bi tekme gotovo ne izpadle, bodisi v moralnem ali finančnem pogledu tako lepo. Stavšpika družine v Kranju nam priča, da je imela v pretečenem letu nad 120 članov, od katerih je bila vsaj polovica aktivnih. O strelskih uspehih in o delovanju kranjske družine, nadalje o naših najboljših strelcih, kakor tudi o našem strelskem naraščanju, bomo poročali v naši jubilejni številki. Kakor doznavamo, se bo vršil občni zbor strelske družine še v teku tega mesca, o čemer bomo poročali pozneje.

TEDENSKE NOVICE

IZ UPRAVE.

S to številko smo ustavili pošiljanje lista nekaterim naročnikom, ki kljub našim raznim opominom niso hoteli poravnati dolžno naročnino za dalj časa nazaj, ali pa vsaj hoteli odjaviti svoje naročništvu.

Uprava.

KRANJ

II. Prosvetni večer

Prosvetni večer priredi Prosvetno društvo v Kranju v četrtek, dne 25. januarja v Ljudskem domu. Predaval bo g. prof. Vilko Novak o Prekmurskih Slovencih. Odkril nam bo del nam samim skoraj nepozabnega sveta. Predavanje spremlja mnogo lepih slik. Vstop ima vsakdo. Vsi zavedni Slovenci iskreno vabljenci!

Novo zapadli sneg je v prvem trenutku napravil po mestu v pogledu prometa nekoliko ovire, vendar je občina takoj poslala delavce na ceste, da so očistili glavne prehode in ulice. Na Mestnem trgu so sneg zmetali v velike kupe. Tudi državna uprava se je pobrigala za odstranitev snega in so včeraj popoldne razorali nekatere ceste tako da je bilo do večera v glavnem to delo dovršeno. Treba pa bo misliti na to, da se bo sneg z glavnih cest in ulic zvozil proč, da ne bo potem tja do spomladi ležala debela ledena skorja, ki se bo talila do Velike noči.

Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samo-

vozačev motornih vozil, se bodo vršili za srezne Kranj, Radovljica in Škofja Loka v sredo 26. februarja 1940 ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju.

Interesenti naj svojo pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

Sresko načelstvo v Kranju opozarja lastnike šoferskih izkaznic na § 72 pravilnik o banovinskem proračunu za leto 1939-40, po katerem je rok za proučevanje šoferskih izkaznic najzadnje do 28. februarja 1940 leta.

Po 28. februarju 1940 bodo javni organi odvezli vsako neprolongirano šofersko izkaznico, proti lastniku pa bo uvedeno kazensko postopanje.

Udeležite se Prosvetnega večera v četrtek 25. januarja v Ljudskem domu. Predava prof. V. Novak: O Prekmurskih Slovencih.

Združeni krojačev in krojačic v Kranju naznanja cenjenemu občinstvu, da krojaški mojstri v Kranju niso istovetni s prireditelji krojaškega plesa 21. januarja 1940, in nimajo s tjo prirediteljo nikake zveze.

V torek 23. januarja se bo vršil v knjižnici Ljudskega doma redni fantovski sestanek. O Pridite vsi in pripeljite s seboj prijatelje!

Fantje, ali poznate edini slovenski fantovski list „Kres“?

Do lani je bil le mesečnik, letos pa je postal štirinajstdnevnik. Izhaja vsak drugi četrtek, tako da bo izšlo na leto kar 26 števil. Kljub temu pa je list ohranil nizko naročnino din 20.— na leto, če pa jih prihaja na skupen

naslov najmanj 5, pa stane le din 18.— Zdej je izšla že druga številka. List je poln kratkih člankov, ki mladega fanta zanimajo. Prinaša tudi vse polno raznovrstnega drobiža. Povrh je pa bogato ilustriran. Naroča se: Uprava „Kresa“, Ljubljana 8.

PAVEL BREN mestni stavbenik KRANJ, Jenkova 5-1

izdeluje načrte in statične proračune vseh vrst zgradb. Projektira in izvršuje zaklonišča v novih in starih zgradbah. Cene solidne.

Posipajte hodnike. Hišne lastnike in posestnike opozarjamo na policijski predp. glasom katerega so dolžni, da posipajo hodnike pred svojimi hišami, odnosno da odstranijo z njih zmrznjen sneg, ki predstavlja veliko nevarnost za pasante. Po zakonu jamči gospodar za nesreče, ki bi se pripetile na račun njegove nemarnosti, ker ni dal osnažiti hodnika.

Prireditev. Aero-klub „Naša krila“ v Kranju nas naproša, naj objavimo, da ima svojo predpustno prireditev v soboto zvečer v Narodnem domu.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Predavanje o severnih Slovanih, ki ga je imel preteklo nedeljo na drugem prosvetnem večeru tuk, Prosvetnega društva, kulturni urednik „Slovenca“, slavist g. dr. Tine Debeljak, je zelo lepo uspelo. Nazorne misli, ki nam jih je razvijal g. predavatelj, je spremljalo lepo število skioptičnih slak, ki so poslušalce v duhu peljale preko zgodovine Poljakov in so prikazovale različne kulture v vseh dobah. Skorjo vsi navzoči so videli in slišali na podlagi teh izvajanj mnogo novega in koristnega, tako, da se lahko reče, da so taka predavanja za vsakogar prepotrebna. Tako smo videli poljsko zemljo, poljske šege, običaje, mesta, pomembnejše zgodovinske narodne spomenike itd. Vsakdo si je mogel ustvariti pozitivno sodbo o Poljski, o Poljakih ter njih visoki kulturi, ki je marsikoga zadivila.

Za uvod v predvanje je bilo izvajanih par slovanskih pesmi, ki jih je odpel mladinski zbor. Občinstvo je dokaj dobro zasedlo dvorano. Pri tej priliki pa je treba grajati zelo slabo udeležbo od strani moških, ki so bili v veliki manjšini. Ne gre tako, moške in fantje, da bi smatrali taka pomembna predavanja za manj vredne prosvetne prireditve, baš ta so bistvo naše prosvete.

Za prihodnjic naj veljajo taki in slični prosvetni večeri kot strogo obvezni za vse člane Prosvetnega društva brez razlike.

ŠENCUR

Razveseljivo dejstvo. Ko so lansko leto v Voklem postavili nov prosvetni dom, so se mnogi bali, da bo s tem društveno življenje v Šencurju bistveno prizadeto, češ, da bo celo primanjlovi delovnih članov ali da bodo društvene prireditve v Šencurju od strani občinstva premalo obiskane. Letošnje leto je pokazalo, da je bil strah za vsej črti neutemeljen. Čeprav se je okolica prosvetnega društva v Šencurju skrčilo le na dve vasi — Šencur in Srednjo vas — kljub temu ima šencursko prosvetno društvo še vedno kar obilico sodelavcev in obiskovalcev. To je zlasti pokazala zadnja društvena prireditev s predstavo „Krucci“, na kateri je nastopilo 42 igralcev samo iz Šencurja. Predstava je odnesla velik uspeh v vsakem oziru. Občinstvo se je kar trlo. Vsi so bili zredno zadovoljni. „Krucci“ je res prava ljudska igra, ki je tako vplivala na ljudi, da so vidno sodelovali s solzami, smehom in s ploskanjem kar sredi igre. Takih iger, kakor so „Krucci“, si narod še mnogo, mnogo želi. Istočasno so igrali tudi v Voklem prav tako pred polno dvorano. Dokaz, da je bil nov prosvetni dom v Voklem umesten in nikomur v škodo.

Farno predavanje. V torek zvečer je zelo lepo uspelo farno predavanje, ki ga je priredil tukajšnji fantovski odsek. Dvorana je bila polna samih mož in fantov. Predaval je zelo prikopno in poljubno g. prof. Slapar iz Kranja o največji nevarnosti naše dobe. Pred predavanjem so fantje prikazali na odru za naš čas zelo pomemben prizor: „Na križpotju“. Vso prireditev je prijetno poživljala farna godba, ki je pod taktirko temperamentnega dirigenta g. Škerjanca strumno izvajala vesele koračnice.

Nevesta iz Amerike. Članice tukajšnjega deklškega krožka se krepko gibljejo, čeprav so trenutno brez predsednice po odhodu g. Tiegela Mare v Domžale. V nedeljo, dne 21. januarja priredi ob treh popoldne v tukajšnjem prosvetnem domu veseligr „Nevesta iz Amerike“ ali „Zdenko se ženi“. Upamo, da jim bo občinstvo bogato poplačalo njih trud z obilno udeležbo.

Matice. V letu 1939 smo imeli 102 novorojenca, 52 mrličev in 33 porok z 51 oklici. Vseh faranov imamo okrog 3500.

TRŽIČ

Razmere v Gasilski četi. V soboto 15. januarja se je vršil občni zbor v Gasilskem domu. Ta občni zbor bo najbrže zelo važen mejnik v zgodovini tržiškega gasilstva. Razen par normalnih napak je vse v redu potekalo. Vse je bilo soglasno sprejeto. Pri točki volitve novega odbora se je pa zataknilo. Pojavili sta se dve listi. Prva je bila sestavljena od tistih, ki so smatrali gasilstvo za svoj pašaluk, iz katerega se je dalo prav lepo manevrirati ob priliki kašnih volitev ali manifestacij, ali pa tudi materialno strankarsko pobarvano. Druga lista je bila predlagana od onih, ki hočejo, da se izloči vsaka politika iz čete in da se prične enkrat s složnim delom za poživitev in napredek čete. Predsednik je parkrat poskušal odrediti glasovanje, pa nikakor ni šlo. Končno se je pojavila še tretja lista, katera je bila res simpatična večini navzočih. Tedaj so se pa oglasili najbolj zagriženi, vnel se je prepir in so odšli, med njimi tudi predsednik, tajnik in blagajnik. Tako se je občni zbor zaključil. Zeleti je, da bi ta dogodek imel za posledico iztreenjenje nekaterih in pa več smisla za složno delo v četi.

Malo odgovora. „Jutro“ je prineslo napad na občinsko upravo, češ, zakaj ni ob smrti občinskega slugo bila na občini razobešena črna zastava. Mi samo to ugotovimo, da se je današnja občinska uprava naučila od svojih prednikov te napake in če je to greh, potem naj prvotni grešniki primejo sami sebe za ušesa. Mesca marca 1930. je umrl bivši dolgoletni občinski gozdni čuvaj Toporiš Franc. Takrat je bil župan g. Ivan Lončar. Mesca maja 1934. je pa umrl dolgoletni nočni čuvaj Kralj Janez. Župan je bil g. Franc Globčnik. Ne eden, ne drugi župan ni ukazal naj se razobeši črna zastava na občinskem poslopiju. Zakaj bi morala biti sedaj izjema? Iz pietete do mrtvih pa nečemo več pisati.

Igra. V nedeljo 14. januarja smo imeli prihko videti sedanjemu času primerno igro „Stilmondski župan“ v „Našem domu“. Igra je naši javnosti zelo ugajala, med gledalci smo videli tudi zastopnike narodne manjšine. Zakaj? Igra bo ponovljena v nedeljo 21. januarja ob 8. uri zvečer.

CERKLJE

Igra „Prostovoljna gasilska četa Cerklje“ priredi v nedeljo 21. t. m. ob 3. uri popoldne v „Ljudskem domu“ lepo ljudsko igro „Domen“.

Igre, ki jih prireja gasilska četa, so vedno dobro obiskane, upamo, da bo tudi sedaj tako. V smehu in joku boste preživeli lepo nedeljsko popoldne.

Jubilej 80 letnice. Dne 17. januarja je praznoval 80 letnico svojega rojstva ugledni in po vsej okolici znani g. Tičar Anton, p. d. Ilja iz Vašč. Mož je prava gorenjska korenina in izhaja iz znane Tičarjeve rodbine iz Vogelj. Je še krepak in še vedno z veseljem opravlja vsa kmečka dela. Samo ob sebi se razume, da je jubilar strogo katoliški mož, v njegovo hišo prihaja samo katoliško časopisje. Rad tudi pomaga pomoči potrebnim, bodisi v dejanju ali z nasvetom, za kar si je pridobil hvaležnost že od premnogih ljudi. Zato uživa jubilar veliko in splošno spoštovanje. Tudi mi kličemo Tičarjevemu očetu ob njegovem lepem jubileju: „Bog ga živi še mnogo let!“

GORICE

Zadnje nedeljo se je vršil občni zbor KKZ, na katerem je govoril predsednik okrajne KZ gospod Ovsenik iz Predoselj. Občni zbor je bil dobro obiskan, zeleti pa bi bilo, da bi se tako važni stanovski organizaciji polagalo več pozornosti od strani članstva. Odbor je svojo nalogo v redu izvršil, zato pa je bil tudi enoglasno izvoljen za bodoče. Kmetje oprimo se svoje organizacije in nikar ne pozabimo, da bomo imeli to, kar si homo sami priborili.

Crnošolec je naslov igri, ki bo uprizorjena na našem odru v nedeljo 28. januarja 1940 ob poli 4. uri popoldne. Crnošolec je drama v petih dejanjih in je vsebinsko jako globoka. Ker pa zahteva tudi dobrih igralskih moči, zato sodelujejo to pot naši prejšnji priznani dramatik. Komur je za razvedrilo, katero je za današnje čase primerno, naj ne zamudi prilike, ker za to predstavo vlada veliko zanimanje, zato pridite pravočasno, da ne zamudite vstopnic. Na svidenje v nedeljo 28. januarja v Goričah.

PREDOSLJE

Radi splošne želje gledalcev ponovi naše Prosvetno društvo v nedeljo, dne 21. januarja ob treh popoldne veseligr v treh dejanjih „Dva para se ženita“. Prepričani smo, da bo tudi zdaj igra žela popolen uspeh. Poleg te igre bomo pa videli na našem odru tudi burko „Obisk iz mesta“. Vabimo vse prijatelje našega prosvetnega društva iz domače fare, kakor tudi iz sosednjih fara.

Razglas

Mladenci, rojeni leta 1920. pristojni v občini Kranj se pozivljajo, da se takoj, najkasneje do 1. februarja t. l. zgledajo v vojaškem uradu podpisane uprave radi vpisa v rekrutni spisek.

S seboj morajo prinesiti družinsko polo, vojniške isprave očeta in starejših bratov, kateri so že odslužili kadarski rok.

Za one mladeniče, kateri ne bivajo v Kranju, morajo to dolžnost opraviti njihovi roditelji ali drugi sorodniki.

Kdor se temu pozivu pravočasno ali pa sploh ne odzove, bo kaznovan po vojaškem kazenskem zakonu radi neizvrševanja vojaških dolžnosti.

Uprava občine Kranj, dne 17. januarja 1940.

Š a h

Kranjski šahovski klub

koraka zopet boljšim časom nasproti, kajti novi odbor, ki ga sestavljajo gg. predsednik: Singer, podpredsednik: Pavlica, kapetan: Virnik, tajnik: Pogačnik, blagajnik: Žerjav, gospodar: Dodič, odborniki: Vidergar, Prah Lado, Lieber in revizorja: dr. Šiler in Cesenj, si je postavil za nalogo precej obširen program in da ga čimprej uresniči, razpisuje

ŠAHOVSKI TURNIR za prvenstvo Kranja,

h kateremu vabi prav vse kranjske šahiste. Igralci bodo razdeljeni po svoji moči v več skupin, katerih prvaki bodo nagrajeni s prav lepimi nagradami.

Prijaviti se je najkasneje do petka 26. januarja in to lahko na vsak igralni dan (ponedeljek, sredo, petek) od 8 ure zvečer dalje v lovski sobi hotela „Stare pošte“. Prijavnina znaša din 5.—. V petek zvečer bo žrebanje z uvodnim brzoturnirjem, naslednji večer pa bomo pričeli z glavnim turnirjem. K obilni udeležbi vabi — odbor.

D. V.

ESPERANTO

(Nada!jevanje.)

XV.

Novaj vortoj: aglo = orel, akcepti = sprejeti, almenaŭ = vsaj, apogi = nasloniti se, podpreti, asigni = nakazati, atesti = izpričati, bari = ograditi, bezoni = potrebovati, bori = vrtati, boli = vretiti, bruli = goreti, brusti = prsi, daŭri = trajati, ĉesi = prestati, konĉati, ĉirkaŭpreni = objeti, detruŭi = porušiti, razdeĵati, dabi = dvomiti, eduki = vzgojiti, halti = ustaviti (se), horloĝo = ura, inciti = dražiti, ĵeti = vreči, ĵuri = priseči, kuzo = bratranec, levi = dvigniti, lerta = spreten, -a, -o, komenci = začeti, vango = lice, vundi = raniti, viziti = obiskati, vico = vrsta, vento = veter, vasta = širen, -a, -o, veki = buditi, najbaro = sosed, naŭzi = gausiti se, murdi = umoriti, ubiti, ripozi = počivati. Ni konas kaj multfoje vidas tiujn bestojn: katojn, bovojn, ĉevalojn (konje), hundojn,

musojn (miši), muŝojn (muhe), kokojn (peteline), kokinojn (kokoši), azenojn (osle), ranojn (žabe, fiŝojn (ribe), sciurojn (veverice), kuniklojn (zajce) kaj aliajn.

Bovo estas besto. Ĉevalo estas ankaŭ besto. sed bovo kaj ĉevalo estas bestoj. Kranj estas urbo. Ljubljana estas ankaŭ urbo. Kranj kaj Ljubljana estas urboj.

Hieraŭ mi laboris tutam tagon, hodiaŭ mi ripozas, sed morgaŭ mi devos labori.

Kie vi estis hieraŭ? Kien vi iros hodiaŭ? Hieraŭ mi lernis esperanton. Hodiaŭ mi skribos taskon (nalogo) kaj mi sendos ĝin al instruisto. Li resendos ĝin al mi.

Iru hejmen! Hejme laboru! Ĉu ankaŭ mi venu al vi? Venu, se vi havas tempon!

— Odslej bomo priobĉevali pomenke z uče ĉimi se. Kdor ŝeli kakŝno razlago, ĉesa ne razume al ĉesa ne ve naj piŝe voditelju teĉaja, ki bo pod naslovom „Pomenki“ na vsa vaŝneŝa vpraŝanja odgovoril. Tako bomo vsa najzanimiveŝa vpraŝanja obravnaŝi, da si bo lahko vsakdo na jasnem o teŝjih problemih.

Ponovi vse!

— um — : je priponka, ki nima stalnega pomena, temveĉ io rabimo povsod, kjer ne moremo rabiti nobene druge priponke, tako:

aero = zrak : aerumi = zračiti

Kolo = vrat : kolomo = ovratnik

Komunumo = občina

malvarna = mrzel : malvarmumi = prehladiti se.

— em — : je priponka, ki znaĉi naklonjenost, nagnjenost k ĉemu, tako:

labori = delati : laborema = delaven, -a, -o

plori = jokati : plorema = jokav, -a, -o

sonĝo = sanje : sonĝema = sanjav, -a, -o

scivolema = radoveden, -a, -o

bo — : je predponka, ki znaĉi sorodstvo po zenitvi, tako:

patro = oĉe : bopatro = tast

filo = sin : bofilo = zet

frato = brat : bofratino = svakinja

Sur malgranda insulo (insulo = otok), loĝis kaj mizere (mizera = ubog, reven) vivis frato kaj fratino en malgranda domo apud la maro. Frato estis fiŝkaptisto. (fiŝo = riba, kapti = ujeti, fiŝkaptisto = ribiĉ). Ĉiun matenon remis (remi = veslaji) sur maron por kapti fiŝojn: kaj ĉiun vesperon li revenis. Por ke li povu vidi, kie estas la domo, la fratino ĉiam metis la lampon (lampo = svetilka) en la fenestron.

Iun matenon, kiam forte pluvigis frato remis sur la maron. Fratino petis lin, ke li ne remu sur la maron, sed ĉar ili havis nenion por manĝi, li ne aŭskultis ŝin. Tutan tagon ŝi preĝis, petis Dion por li. Sed vespere frato ne revenis. Pasis (pasi = preteĉi, minuti) nokto, pasis semajnoj, monatoj kaj jaroj: sed tamen, fidela fratino ankoraŭ kredis, ke li revenos. Ĉiuvespere ankoraŭ metadis la lampon en la fenestron. Ŝi maljuniĝis, sed ŝi ankoraŭ ne perdis esperon.

Iun vesperon la najbaroj rimarkis, ke la lampo ne stares en fenestro. Ili iris al ŝi en la dometon kaj vidis maljunan fratinojn, kiu sidis apud la fenestro kaj sciis, ke tiun tagon ŝi mortis en espero, ke ŝa frato ankoraŭ iam revenos.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plaća D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Iŝcem na Kalvariji eno ali dvosobno stanovanje za 1. marec ali april. Ponudbe poslata na upravo lista pod „Stiriĉlanska družina“.

Na Kalvariji ali na Leborah kupim stavbno parcelo v izmeri 400 kv. m. Ponudbe poslata na upravo lista pod „Plaĉam“.

Kdor namerava zidati hiŝo, naj piŝe na naslov: Mojŝter, poŝtno leŝeĉe St. Vid nad Ljubljano. Napravim naĉrt brezplaĉno in zgradim stavbo po nizki ceni.

Mlajŝa sluŝkinja ŝeli premeniti mesto. Dobra meŝĉanska kuharica. Veĉletna izpriĉevala. Nastop po dogovoru. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Ĉebelni vosek v vsaki množini kupuje po najviŝji dnevni ceni „Kovina“, Kranj.

Stanovanje v novi hiŝi 2 sobi s parketom, predsoba in kuhinja se odda v Straŝiŝĉu 66 takoj.

Oddam dvosobno stanovanje s kopalnico in predsobo na Klancu ŝt. 89 pri Pavcu.

Iŝcem poŝteno in pridno dekle srednjih let z znanjem meŝĉanske kuhe in pospravljanja boljših sob, z dobrimi spričevali. Naslov v upravi.

Proda se tri-stanovanjska hiŝa z vpeljano trgovino na prometnem kraju, 10 minut od kolodvora Kranj, odnosno se odda lokal v najem. Naslov v upravi.

Uradnik iŝĉe meblirano sobo s posebnim vohodom in souporabo kopalnice. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod ŝt. „100“.

Trosobno stanovanje z vsemi prituklinami oddam na Jezerski cesti. Poizve se pri upravi „Gorenjca“.

Berite in ŝirite „Gorenjca“

Ŝenini in neveste!

Za nakup bale vsi samo v trgovino

Logar & Kalan

nasl. Sreĉko Vidmar - Kranj

Zakaj??? Ker se prodaja vse manufakturno blago ŝe po starih cenah. Prepriĉajte se! Prepriĉajte se!

Neveste! Udobno stanovanje je vaŝen pogoj sreĉe v zakonu. Stanovanje po Vaŝem okusu pa Vam opremi najceneje z dolgoletno garancijo

tv. Mizarstvo Sloga

Boŝiĉ Joŝe

KRANJ — STRUŜEVO

Vina

Za teŝko delo je moĉno vino! Dobite ga najlaŝje v Centralni vinarni v Ljubljani. Frankopanska ulica 11.

Ali ste ŝe poravnali naroĉnino?

Ako imate knrja oĉesa in se Vam dela trda koŝa, pridite v naŝo higieniĉno urejeno pedikuro, kjer Vam naŝ pediker odstrani vse te neprijetnosti brez boleĉin in brez kemikaliŝ srediŝtev za din 6.—. Ne muĉite se s kranjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnaŝko popravimo moŝke, ŝenske in otroŝke nogavice. Samo pri Bata.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetalske izdelke izvruje toĉno in solidno

V. TONEJC tapetnik, Kranj

Plaŝĉe, kostime, obleke vseh vrst po zadnji modi trpeŝno ter po solidnih cenah izdelata samo krojaĉica na ŝkroloucu. — Se priporoĉa za cenjeni obisk

HILDA GATEJ

krojaĉica - ŜKROVEC ŝt. 3.

Najceneje Vas postreŝe

KRALJEVI DVORN JUVEL R IN DOBAVITELJ

B. Rangus zlatar in sodni cenilec KRANJ

Zaloga ŝvicarskih ur, zlatnine, srebrnine, jedil. pribora, kristala, optiĉke itd.

Mimica Zagorska:

52

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turŝkih ĉasov.) (Dalje)

Volbenk je zagrĉal, iskal je opore in jo je našel: „Ubit je bil vendar z Vilibaldovo sekiro. Tvoj oĉe je sekiro na prvi pogled spoznal, da je njegova.“

Glej, ti si hodil trkat na oĉetovo okno. Ti si bil tisti, ki je vzel sekiro, ŝel in z njo izvrŝil straŝni umor. Zaradi denarja.“

„Jaz ne!“ se je obupno branil Volbenk.

„Ti ne? Kdo pa?“ Martin se je rogal, ĉerjav je bil v straŝnem poloŝaju. „Glej, videl sem te ĉesto v krĉmah. ko si plaĉeval z goldinarji naŝe, ogrske in nemŝke veljave, tudi beneŝke zlate sem videl v tvojih rokah.“

„Zdravim ljudi in ŝivino, zato mi plaĉujejo.“

„Plaĉujejo kmetje z beneŝkimi zlati?“

„Tebi ni mar, odkod dobivam denar.“

„Pes! Turek! Kri se drŝi tvojih rok!“

„Kje?“ Volbenk je ogledoval svoje, krempljem podobne roke, v svitu sveĉe. „Ne vidim je.“

„Kaj te na duŝi niĉ ne teŝi?“

Saj je nistem nikdar prelivaj. A, paĉ! Ko sem bil mlad, sem bil na vojski, res takrat sem prelivaj tudi kri.“

„Tisto mi ni mar, vojna je paĉ vojna. To pa vem, da si zastrupil mojo mater in ubil veĉnega romarja... Je imel pri sebi mnogo zlatov? Kakŝnih? Beneĉanskih?“

Volbenk je s svojimi zelenimi oĉmi drobil Martina v prah, odgovoril pa ni. Martin pa je hotel od starca izvedeti resnico.

„Ali si videl veĉnega romarja, ko je odhajal od nas?“

„Videl in sem precej vedel, da to pomeni nesreĉo.“

„Pa si vzel sekiro in ŝel za njim?“

Molk.

„Ali te ni bilo groza udariti? Si jih ŝe mnogo?“

„Bil sem v vojski.“

„Vem. Mislim le, ĉe si jih ŝe mnogo v Gobovcah ubil in oropal? Dosti trupel, ki so padla pod tvojo roko trohni po hosti.“

„Zakaj dolŝiŝ mene? Ali ni dosti drugih klateŝev?“

„Ti si najzlobnejŝi izmed vseh.“

„In ti nisi zloben? Spomni se samo tiste noĉi, ko si se pritihotapil in podtaknil ogenj moji koĉi.“

Martina je sramota pekla, pa mu je vrnil:

„Ravno tisti dan smo pokopali mater, ki si jo ti zastrupil.“

Straŝen je bil ta pogovor v mraĉnem podzemlju, kakor bi se pogovarjal v grobu. Martina je ta misel vzdignila.

„Pojdiva odtod. Kri mi ledeni po ŝilah.“

„Kam? Vodi ti.“ se je hudobno smejal Volbenk.

„Pojdi! Drugaĉe...“

„Ne ubijeŝ me...“ se je hahljal starec.

„Zakaj bi te ne? Ze davno si zasluŝil!“

„Kdo bo potem v Radovljici izpriĉal tvojo nedoŝnost?“

„Ah... Pojdiva!“

„Gori so Turki.“ se je napol udajal Volbenk. V mislih je snoval naĉrt, kako bi Martinu uŝel.

„Naj bo.“ je menil Martin. „Rajŝi grem pasjeglavcem v roke, kakor pa da bi ŝe ostal tu. Ze ves ĉas se mi zdĉi, kakor da bi bil ŝiv pokopan.“

„Volbenk je vstal in je vezal bisago.“

„Pa pojdiva.“

Martin je prijel sveĉo in ves ĉas je drŝal starca za plaŝĉ.

„Ĉemu se me drŝiŝ?“

„Tema je in rovi so zaviti. Izgubil bi se.“

„Izpusti me in sveĉo mi daj.“

Martin mu je izroĉil sveĉo, plaŝĉa pa ni izpustil. Volbenk je hodil hitro, vodil je Martina po ozkih hodnikih, da sta se morala globoko pripogibati. Priŝla sta do prehoda, tam se je bilo treba plaziti po trebuhu.

„Izpusti me, drugaĉe ne pridem skozi!“ je klical

Volbenk.

Martin pa ga ni izpustil. Kakor kaĉa se je povlekel za njim. Priŝla sta spet v viŝji in ŝirji hodnik. Tedaj je nenadoma stisnil Volbenk stenj z roko, da je sveĉa ugasnila. Potem se je hotel iztrgati in zbeŝati. Martin ni veĉ drŝal plaŝĉa, ker je vedel, da bi mu coprnik lahko pustil plaŝĉ v rokah in zbeŝal. Oklenil se ga je okrog vratu kakor s kleŝĉami. Volbenk se mu je divje trgal.

„Izpusti me!“ je hropel.

„Izpustim naj te?“ se je grozno zasmejal Martin. „Bi rad uŝel kajne in mene pustil poginiti v tej straŝni jamli Priŝgi spet sveĉo. Priŝgi jo!“

„Ne morem.“

„Kje imaŝ kremen in kresilo?“

„Na, tu imaŝ bisago, poiŝi in priŝgi luĉ!“

Martin je ŝe prijel bisago, pa jo je izpustil in komaj ŝe zgrabil Volbenka, ki je hotel uiti.

„Ne boŝ, hudĉevski brat! Sam ukreŝi ogenj! Tako, drugaĉe ti zavijem vrat! Pogineva oba!“

Martinove moĉne roke so stisnile Volbenkov vrat, da je komaj ŝe zajeĉal:

„Izpusti! Saj bom!“

Ukresal je ogenj in spet priŝgal sveĉo. Martinove roke so ga drŝale, da so mu kosti pokale v sklepih. Potem sta nadaljevala pot ŝe nekako ĉetrta ure. Od nekod je zapihl mrzel veter, svetloba dneva ju je zaĉela zajemati, moĉan preprih je ugasnil sveĉo. Martin se je oddahnil, bil je reŝen.

Pred rovom sta se ogledala in Martin se ni mogel preĉuditi: tik ob Savi sta bila. Voda je tekla samo par metrov pod skalnato peĉino z ŝrelom, iz katerega sta prilezla.

„Moĉnik!“ je skoro zavriskal Martin. Prijel je Volbenkovo bisago, odkotal vrv in z njo trdno povezal Volbenkove roke. Konec vrvi, ki je visel od njega, je prijel sam v roke in zadel culo na rame.

„Pojdiva! Hitro stopaj!“

„Kaj misliŝ?“ se je zdrznil Volbenk.

(Dalje.)